

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE ÖZEL HASTANELERİN FİNANSAL ANALİZİ

FINANCIAL ANALYSIS OF PRIVATE HOSPITALS DURING THE COVID-19 PANDEMIC

Arş. Gör. Pınar UÇAKKUŞ

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, pinarguns@gmail.com, orcid.org/0000-0002-4236-4350

Dr. Öğr. İlknur ARSLAN ÇİLHORUZ

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, ilknur.arslan@gmail.com, orcid.org/0000-0003-4030-0158

Makale Gönderim-Kabul Tarihi (01.03.2022-30.08.2022)

Öz

Covid-19 salgını, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana dünyanın karşılaştığı en zorlu sosyal ve ekonomik krizi beraberinde getirmiştir. Bu krizlerden en fazla etkilenen sektörlerden biriside sağlık sektörü olmuştur. Bu çalışmanın amacı Covid-19'un iki farklı özel hastanenin finansal analizi üzerindeki yansımalarını incelemektedir. Bunun için Lokman Hekim Hastaneleri ve MLP (Medikal Park) Care hastanelerinin verileri yatay, dikey, oran ve trend analizine tabi tutulmuştur. Her iki hastanenin de 2019 yılına göre net satışlarında LH (-0,24), MLP (-0,13) ve maliyetlerinde LH (-0,32), MLP (-0,14) bir azalma meydana gelmiş ve daha fazla kâr ettikleri görülmüştür. Bu da her iki hastanenin de Covid-19 sürecinden olumlu yönde etkilendiğini göstermektedir. Her ne kadar satışlarda düşüş olduğu görülse de devlet hastanelerinin bazılarının pandemi hastanesi olması özel hastanelere olan talebin önüne açmıştır. Burada hastane yönetiminin üzerinde durması gereken konu, giderlerde olanaklar ölçüsünde tasarruf sağlamak, piyasa koşulları uygunsa satış fiyatını arttırmak veya satış fiyatında herhangi bir değişiklik yapmadan, satılan mal miktarını artırarak değişmez giderlerin birim maliyetleri üzerindeki payını azaltmak olmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 Pandemisi, Özel Hastane İşletmeleri, Finansal Analiz

Abstract

The Covid-19 pandemic has brought with it the most difficult social and economic crisis the world has faced since the Second World War. One of the sectors most affected by these crises has been the health sector. The aim of this study is to examine the reflections of Covid-19 on the financial analysis of two different private hospitals. For this purpose, the data of Lokman Hekim Hospitals and MLP (Medical Park) Care hospitals were subjected to horizontal, vertical, ratio and trend analysis. In both hospitals, there was a decrease in net

257

ULUSLARARASI SAĞLIK YÖNETİMİ VE STRATEJİLERİ ARAŞTIRMA DERGİSİ

INTERNATIONAL JOURNAL OF HEALTH MANAGEMENT AND STRATEGIES RESEARCH

Cilt/Volume : 8 Sayı/Issue : 2 Yıl/Year : 2022 ISSN -2149-6161

sales of LH (-0.24), MLP (-0.13) and costs LH (-0.32), MLP (-0.14) compared to 2019, and they made more profit. seen. This shows that both hospitals are positively affected by the Covid-19 process. Although it is seen that there is a decrease in sales, the fact that some of the public hospitals are pandemic hospitals has led to the demand for private hospitals. Here, the issue that the hospital management should focus on is to save costs as much as possible, to increase the sales price if the market conditions are suitable, or to reduce the share of constant expenses on unit costs by increasing the amount of goods sold without making any changes in the sales price.

Keywords: Covid-19 Pandemic, Private Hospital Operations, Financial Analysis

GİRİŞ

Covid-19 salgını, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana dünyanın karşılaştığı en zorlu sosyal ve ekonomik krizi beraberinde getirmiştir. Bu salgın, yalnızca sağlık sistemlerini ve bireylerin geçim kaynaklarını değil, aynı zamanda neredeyse tüm küresel pazarların ve ekonomilerin istikrarını da tehlikeye atmıştır. Çin'in Wuhan kentinde tespit edildikten yaklaşık üç ay sonra, Türkiye'de ilk vaka, 11 Mart 2020'de doğrulanmıştır. Türkiye'de 16 Mart'a 2021 itibarıyla 2,894.893 vaka 29.489 ölüm gerçekleşmiştir (WHO 2021). Bu artışlar hastane başvurularına da yansımıştır. Tarihten bu tür olaylarla ilgili etkilere ilişkin mevcut literatürün incelenmesi, genellikle bu tür pandemiler sırasında ve sonrasında varlıkların getirilerinin azaldığını göstermektedir (Jordà, Singh ve Taylor, 2020). Makro düzeyde, Covid-19 salgını, ekonominin tamamen bozulduğu 1930'dan bu yana en kötü küresel durgunluğa neden olmuştur (Shen, H., Fu, M., Pan, H., Yu, Z. & Chen, Y. 2020). Bazı bölgelerdeki hastaneler, hem Covid-19 kaynaklı yatışlar nedeniyle daha fazla gelir elde edecek hem de ek personel ve kaynaklarla ilgili daha fazla maliyet elde edecekken, diğer hastaneler, zorunlu olmayan hizmetleri en aza indirmek için gelir kaybına uğrayacaktır. Buna ek olarak bazı hastaneler, pandemiye bağlı gelir azalmalarıyla mücadele etmek için finansal olarak çok daha iyi konumlandırılmıştır (Khullar, D., Bond, A.M. & Schpero W.L. 2020). Bunlar ele alındığında Covid-19 sürecinde özel hastanelerin yaşadıkları gelir kayıpları, kar/zarar oranları, pandemi öncesi ve sonrası satışların karşılaştırması vb. durumlar finansal analiz sayesinde ortaya konulabilir.

Hastane işletmelerinde finansal analiz; hastane genel muhasebesi, hastane maliyet muhasebesi ve hastane maliyet analizleri alt sistemlerinde oluşan finansal tabloları ele almaktadır. Bu tablolar çeşitli finansal tablo analiz yöntemleri ile değerlendirerek, hastanenin finansal yapısını değerlendirmeyi ve yöneticilerin ileriye yönelik olarak alacakları kararları yönlendirmeyi amaçlayan bir yönetim muhasebesi alt sistemi olarak kullanılmaktadır. Finansal tablolar bir işletmede ortaya çıkan finansal olayların işletme dış ve iç kullanıcılarına iletilmesinde bir araçtır. Finansal tablolar, zamanında, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, gerçeği yansıta, ihtiyaçlara cevap veren ve doğru bilgileri içermelidir (Bozdemir, 2016: 26-27). Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre finansal tablolar Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tarafından belirlenmektedir. Gelir tablosu, bilanço, öz kaynak değişim tablosu, nakit akım tablosu, kar dağıtım tablosu, satışların maliyeti tabloları gibi şirketler kendi durumları ve düzenlenme zorunluluğu olan tabloları değerlendirerek finansal tablolarını düzenlemektedirler (Bozdemir, 2012: 105). Hastane işletmelerinde finansal analizlerin ölçülmesi son derece önemli olmasına rağmen ülkemizdeki hastanelerde hem kurumsal anlamda hem de bilimsel anlamda yapılan finansal performans çalışmalarının yetersiz olduğu dikkat çekmektedir (Çil Koçyiğit ve Kocakoç, 2019: 1281). Finansal tablolar analizi genellikle; oran analizi yöntemiyle analiz, karşılaştırmalı tablolar analizi (yatay analiz), yüzde yöntemiyle analiz (dikey analiz) ve eğilim yüzdeleri yöntemiyle analiz olmak üzere 4'e ayrılmaktadır (Bıçakçı, H., Ağırbaş, İ., Bülüç, F. & Turgut, M. 2018: 784).

Hastanelerin Covid-19 sürecinden nasıl etkilendiği finansal analizler yardımıyla ortaya koyulabilir. Bu sebeple bu çalışmada Covid-19'un iki farklı özel hastanenin finansal analizi üzerindeki yansımalarını ele almak amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Çalışmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın amacı Covid-19'un iki farklı özel hastanenin finansal analiz üzerindeki yansımalarını incelemektir. Pandemi sürecinde hastanelerin kar zarar oranlarının kıyaslanması ile literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. İşletme sektöründe birçok şirketin finansal göstergelerine açık şekilde erişim sağlanırken bu sağlık sektöründe mümkün olmamaktadır. Bu nedenle sadece finansal performans göstergeleri halka açık olan Medikal Park Hastaneleri ve Lokman Hekim Hastaneleri çalışmamız kapsamına dahil edilmiştir. Çalışmada ikincil veriler kullanıldığı için etik kurul izni gerekmemektedir.

Çalışmanın Veri Toplama Aracı

Çalışma kapsamında analize tabi tutulacak olan veriler Lokman Hekim Engürüsağ A.Ş ve MLP (Medikal Park Hastaneleri) Sağlık Hizmetleri A.Ş.'nin web sitesinden bilanço ve gelir tablosu indirilerek elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Hastane web sitesinden elde edilen veriler Excel programına aktarılarak dikey, yatay, trend ve oran analizlerine tabi tutulmuştur.

BULGULAR

Bu bölümde Lokman Hekim Engürüsağ Sağlık, Turizm, Eğitim Hizmetleri ve İnşaat Taahhüt Anonim Şirketi'nin ve MLP Care'in 1 Ocak-31 Aralık 2019-2020 hesap dönemine ait konsolide bağımsız denetim raporundan geçmiş bilanço ve gelir tablosu verileriyle yapılan analizlere yer verilmiştir.

Lokman Hekim Hastaneleri ve MLP Care'in para değerindeki satın alma gücüne göre düzeltilmiş verileri düzenlenmiş bilanço ve gelir tablolarının da analizleri yapılmıştır. Düzeltme işlemi yapılırken toptan eşya fiyat endeksleri (TEFE) kullanılmıştır.

Tablo 1 : Lokman Hekim Hastaneleri ve MLP Care'in Bilançosu ile Yatay Analizi

VARLIKLAR	Lokman Hekim Hastaneleri			MLP Care		
	2019	2020	%	2019	2020	%
Dönen Varlıklar	144.979.216,5	108.330.423	-0,25	2.135.250	218.527,8	0,02
Nakit ve Nakit Benzerleri	78.466.976,8	832.648,7	0,06	379.022,1	374.997	-0,01
Ticari Alacaklar	85.327.146,6	64.151.911	-0,25	1.228.710	1.155.116	-0,06
Stoklar	308.430.705,6	19.664.250	-0,36	112.176,6	113482	0,01
Duran Varlıklar	317.359.047,8	2,81E+08	-0,11	2.718.712	238.657,2	-0,12
Maddi Duran	153.060.788,8	1,58E+08	0,03	961.925	764.245	-0,21

Varlıklar							
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	304.618.065,2	23.231.455	-	683.831,5	676.849	-0,01	
Toplam Varlıklar	462.338.264,4	3,9E+08	-	4.853.963	4.571.850	-0,06	0,24
KAYNAKLAR							
Kısa Vadeli Yükümlülük	184.534.969,8	1,46E+08	-	2.403.637	2.386.700	-0,01	0,21
Kısa Vadeli Borçlanmalar	523.112.414	23.065.812	-	484.921,8	363.743	-0,25	0,56
UV Borçlanmaların KVK	500.862.560,8	43.114.594	-	352.227	392.485	0,11	0,14
Ticari Borçlar	50.196.328,4	40.161.867	-	1.018.243	987.130	-0,03	0,20
Kısa Vadeli Karşılıklar	490.494,4	1.770.560	2,61	38.619,8	39.457	0,02	
Uzun Vadeli Yükümlülükler	161.015.445,8	1,13E+08	-	2.154.703	1.836.293	-	0,30
Uzun Vadeli Borçlanmalar	135.178.116,4	99.856.264	-	1.066.081	944.203	-0,11	0,26
Uzun Vadeli Karşılıklar	757.270.232	5.051.409	-	24.989,72	30.207	0,21	0,33
Özkaynaklar	116.787.848,8	1,3E+08	0,11	238.405	348.857	0,46	
Ana Ortaklığa Ait Özkaynaklar	890.528.890,4	1,03E+08	0,15	285.202,5	282.387	-0,01	
Ödenmiş Sermaye	29.760.000	24.000.000	-	257.965,9	208.037	-0,19	0,19
Kârdan Kısıtlanmış Yedekler	134.940.743,2	8.126.027	-	20.260	10.260	-0,49	0,40
Geçmiş Kâr/(Zararları)	203.400.560,4	27.414.449	0,35	-737.985	-558.898	-0,24	
Net Dönem Kârı/(Zararı)	102.525.977,6	24.250.988	1,37	44.951,24	64.930	0,44	
TOPLAM KAYNAK	462.338.264,4	3,9E+08	-	4.853.963	4.571.850	-0,06	0,16

Tablo 1 incelendiğinde Lokman Hekim Hastanelerinin cari dönemdeki satın alma gücüne göre dönen varlıkları %25 oranında azalış göstermektedir. Kısa vadeli yabancı kaynaklarında ise %21 oranında bir azalış söz konusudur. Duran varlıklarda %11 oranında bir azalışa uğramıştır. Duran varlık azalışları dönen varlıklardan daha az olduğundan genel aktif içinde varlık yapısı değerlendirildiğinde duran varlıkların aktif içinde payının dönen varlıklara göre arttığı görülmektedir. Hastanenin stoklarında da %36 oranında bir azalış söz konusudur. Hastanenin uzun vadeli yabancı kaynaklarında %30 bir azalma ve özkaynaklarında da %11 oranında artış gözlenmiştir.

MLP Care'in cari dönemdeki satın alma gücüne göre dönen varlıkları %2 oranında artış göstermektedir. Kısa vadeli yabancı kaynaklarında ise %1 oranında bir azalış söz konusudur. Duran varlıklarda %12 oranında bir azalışa uğramıştır. Hastanenin stoklarında da %1 oranında bir artış olmuştur. Hastanenin uzun vadeli yabancı kaynaklarında %15 bir azalma ve özkaynaklarında ise %46 oranında artış gerçekleşmiştir.

Tablo 2: Lokman Hekim Hastaneleri ve MLP Care'in Gelir Tablosu ile Yatay Analizi

	Lokman Hekim Hastaneleri			MLP Care		
	2019	2020	Değişim	2019	2020	Değişim
Net Satışlar	415.684.010	316.730.031	- 0,24	4.592.462	4.014.679	-0,13
Satışların Maliyeti (-)	-364.710.141	-246.450.141	-0,32	-3.536.177	-3.058.183	- 0,14
Brüt Kâr/(Zarar)	50.973.869	70.279.890	0,38	1.056.284	956.496	-0,09
Genel Yönetim Giderleri (-)	-15.560.276	-13.450.452	-0,14	-382.640	-266.009	-0,30
Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri (-)	-3.027.344	-3.530.366	0,17	-	-	-
Esas Faaliyet Kârı/(Zararı)	25.034.381	49.575.006	0,98	648.434	753.606	0,16
Vergi Öncesi Kârı/(Zararı)	4.625.263	36.443.574	6,88	101.832	18.5511	0,82
Dönem Net Kârı/(Zararı)	13.648.403	29.789.179	1,18	69.754	12.2997	0,76
Diğer Kapsamlı Gelir (Vergi Sonrası)	-736.455	-3.204.557	3,35	-15.004	-12.545	-0,16
Toplam Kapsamlı Gelirin Dağılımı	12.911.947	26.584.622	1,06	54.750	110.452	1,02
Kontrol Gücü Olmayan Paylar	3.395.805	5.538.191	0,63	24.803	58.067	1,34
Ana Ortaklık Payları	9.516.141	21.046.431	1,21	29.947	52.385	0,75

Tablo 2’de Lokman Hekim Hastanelerinin net satışlar enflasyon baz alınarak hesaplanan verilerine bakıldığında 2019 yılına göre %24 azalış göstererek 2019 yılındaki satın alma gücünü koruyamamıştır. Satışların maliyetlerinde ise %32’lik bir azalış olmuştur. Brüt kar 2019 yılına oranla %38’lik bir artış göstermiştir. Esas faaliyet giderlerinde ise 2019 yılına göre %98’lik bir artış olmuştur. Dönem net karında ise %118’lik bir artış meydana gelmiştir.

MLP Care’in net satışlar enflasyon baz alınarak hesaplanan verilere göre %13 2019 yılına göre azalış göstererek 2019 yılındaki satın alma gücünü koruyamamıştır. Satışların maliyetlerinde ise %14’lük bir azalış olmuştur. Brüt kar 2019 yılına göre %9’luk bir azalış göstermiştir. Esas faaliyet giderlerinde 2019 yılına göre %16’lık bir artış olmuştur. Dönem net karında ise %76’lık bir artış meydana gelmiştir.

Tablo 3: Lokman Hekim Hastaneleri ve MLP Care'in Dikey Yüzdeleri

Yıllar	Lokman Hekim Hastaneleri		MLP Care	
	2019	2020	2019	2020
Dönen Varlıklar	31.36	27.8	43.99	47.8
Duran Varlıklar	68.64	72.2	56.01	52.2
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	39.91	37.53	49.52	52.2
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	34.83	29.13	44.39	40.17
Özkaynaklar	25.26	33.35	4.91	7.63
Devamlı Sermaye	60.09	62.48	49.3	47.8

LH dönen varlıklarının toplam aktif içinde payı 2019 yılından 2020 yılına göre %31,36 iken %27,80 olmuştur. Dönen varlıkların aktif içindeki payı azalan bir seyir izlemiştir ve kısa vadeli yabancı kaynakların da toplam pasif içindeki payı azalmıştır. Dönen varlıklar ile kısa vadeli yabancı kaynakların birlikte incelenmesinin en önemli nedeni, hastanenin likidite yeterlilik durumunun saptanması, net çalışma sermayesinin yeterli olup olmadığının belirlenmesidir. 2019 yılında, dönen varlıklar toplam aktifin %31,36'sı iken, kısa vadeli yabancı kaynaklar toplam pasifin %39,91'idir. Yani hastaneni net çalışma sermayesinin negatif olup, toplam aktifin (%31,36-%39,91) %-8,5'idir. 2020 yılında da net çalışma sermayesi (%27,8-37,53) %-9,73'e düşmüştür. Bu da 2020 yılında 2019 yılına göre likidite yönünden daha fazla sıkıntı çektiğini ve kısa vadeli borçlarını zamanında ödeyemeyeceğini göstermektedir.

MLP Care'in dönen varlıklarının toplam aktif içinde payı 2019 yılından 2020 yılına göre %43,99 iken %47,80 olmuştur. Dönen varlıkların aktif içindeki payı artan bir seyir izlemiştir ve kısa vadeli yabancı kaynakların da toplam pasif içindeki payı artmıştır. Hastanenin 2019 yılında, dönen varlıklar toplam aktifin %43,99'u iken, kısa vadeli yabancı kaynaklar toplam pasifin %49,52'idir. Yani hastanenin bu yıl net çalışma sermayesinin negatif olup, toplam aktifin (%43,99-%49,52) %-5,53'dür. 2020 yılında da net çalışma sermayesi (%47,8-52,20) %-4,4'e çıkmıştır. Özetle, hastanenin 2020 yılında net çalışma sermayesi, 2019 yılına göre az da olsa artmıştır.

Toplam kaynağın %50'den fazlasının öz kaynak olması, firmanın borç ödeme riskini azaltmaktadır. LH 2019 yılında toplam kaynakların %74,74'ü yabancı kaynaktan, %25,26'sı ise öz kaynaktan oluşmuştur. 2020 yılında ise toplam kaynakların %66,65'ü yabancı kaynaktan, %33,35'i öz kaynaktan meydana gelmektedir. 2020 yılında 2019 yılına göre kısa vadeli yabancı kaynaklarda %2,39 oranında, uzun vadeli yabancı kaynaklarda %5,7 azalışın ve öz kaynaklarda %8,09 oranında artış olduğu görülmektedir.

MLP Care'in kaynak yapısının analizinde görüleceği üzere, 2019 yılında toplam kaynakların %95,09'u yabancı kaynaktan, %4,91'i ise öz kaynaktan oluşmuştur. 2020 yılında ise toplam kaynakları %92,37'si yabancı kaynaktan, %7,63'ü öz kaynaktan oluşmaktadır. 2020 yılında 2019 yılına göre kısa vadeli yabancı kaynaklarda %2,68 oranında artış, uzun vadeli yabancı kaynaklarda %4,22 azalış ve öz kaynaklarda da %2,72 oranında artış olduğu görülmüştür.

Öz kaynakların, duran varlıkların finansmanında yeterli olup olmadığının saptanmasında, duran varlıklar ile öz kaynakların dikey yüzdelerinin birlikte değerlendirilmesi uygun olur. Lokman

Hekim Hastanesi'nin 2019 ve 2020 yıllarında duran varlıkların öz kaynaklardan yüksek olduğu dolayısıyla hastanenin duran varlıkları finanse edecek gücünün olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Hastanenin duran varlıklarında 2019 yılında 2020 yılına göre %3,56'lık öz kaynaklarında ise %8,09'luk bir artış olmuştur. MLP Care'in 2019 ve 2020 yıllarında duran varlıkların öz kaynaklardan yüksek olduğu dolayısıyla hastanenin duran varlıkları finanse edecek gücünün olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Hastanenin duran varlıklarında 2019 yılında 2020 yılına göre %3,81'lik bir azalış olurken öz kaynaklarında %2,72'lik bir artış olmuştur.

Duran varlıkların finansmanında devamlı sermayenin yeterli olup olmadığı konusunda bir değerlendirme yapabilmek için, duran varlıkların dikey yüzdesi ile devamlı sermayenin dikey yüzdesini karşılaştırmak uygun olacaktır. LH 2019 yılında duran varlıklar toplam aktifin %68,64'iken, devamlı sermaye ise toplam pasifin %60,09'udur. 2020 yılında duran varlıklar toplam aktif içinde %72,20'iken, devamlı sermaye toplam pasifin %62,48'dir. Devamlı sermaye duran varlıkların finansmanında yetersiz olmuştur. Ancak 2020 yılında az da olsa olumlu bir artış olmuştur. MLP Care'in 2019 yılında duran varlıklar toplam aktifin %56,01'iken, devamlı sermaye ise toplam pasifin %49,3'üdür. 2020 yılında duran varlıklar toplam aktifin %52,20'iken, devamlı sermaye toplam pasifin %47,80'idir. Devamlı sermaye duran varlıkların finansmanında yetersiz olmuştur. Ancak 2020 yılında az da olsa olumlu bir artış olmuştur.

Tablo 4: Lokman Hekim Hastaneleri ve MLP Care'in Dikey Yüzdeleri Tablosu

Kalemler	Hastaneler	Dikey Yüzdeler				
		2019		2020		
		Grup %	Top %	Genel Top %	Grup Top %	Genel Top %
Ticari Borçlar	LH	27,20	10,86		27,46	10
	MLP	42,36	20,98		41,36	21,59
Ticari Alacaklar	LH	58,85	18,46		59,22	16,46
	MLP	58	25,31		52,86	25,27
Stoklar	LH	21,27	6,67		18,15	5,05
	MLP	5	2,31		5,19	2,48
Maddi Duran Varlıklar	LH	48	33,11		56	40,63
	MLP	35,38	19,82		32,02	16,72

Ticari borçların genel toplam pasif içindeki paylarının ve kısa vadeli yabancı kaynaklar içindeki paylarının bilinmesi ve ticari alacaklarla karşılaştırması gerekir. Enflasyon dönemlerinde ticari alacakların toplam aktif içindeki payının, ticari borçların toplam pasif içindeki payından daha az olması istenir. Ticari borçlardaki artış, stok düzeyindeki artışla ilgilidir. Stok hareketi arttıkça, kredili alışlardan dolayı ticari borçlar da artar. İşletme yönetimi her zaman kredili alışlarla, kredili satışlar arasındaki ilişkiyi iyi ayarlamalıdır. Alışlarını peşin yapan ancak satışlarını kredili yapan bir firmada net çalışma sermayesinin yeterli olması için şirketin öz kaynağının yeterli olması gerekir. Alıcılarına kredili satış yapan firmanın, aynı olanağı kendi satıcılarından sağlaması nakit planlaması açısından önemlidir. Tablo 4'deki LH'nin ticari borçlarının ticari alacaklardan daha az olduğu görülmektedir. 2019 yılında ticari borçlar %10,86, ticari alacaklar %18,46, 2020 yılında ise ticari borçlar %10, ticari alacaklar %16,46 olarak hesaplanmıştır.

Enflasyon dönemlerinde ticari borcun ticari alaktan fazla olması uygun bir politikadır. Ama incelenen hastanede tam tersi bir durum mevcuttur. Yine ticari borçlarla stoklar arasındaki ilişki değerlendirildiğinde 2019 yılında stoklar aktifin %6,67'si iken, ticari borçlar pasifin %10,86'sıdır. 2020 yılında stoklar %5,05 iken ticari borçlar %10'dur. Bu durumda hastanenin stoklarını ticari

borçlarla finanse ettiği anlaşılmaktadır. Stokların devir hızı yüksek olduğu için borçların vadesinden daha kısa bir sürede tükenmektedir. Bu nedenle ticari borçların yüzdesi, stokların yüzdesinden fazla olmuştur. Diğer bir neden de stoklar dışındaki bazı giderlerden ve alışlardan dolayı ticari borçlar artmış olabilir.

MLP Care'in 2019 yılında ticari borçlar %20,98, ticari alacaklar %25,31, 2020 yılında ise ticari borçlar %21,59, ticari alacaklar %25,27 olmuştur. Yine ticari borçlarla stoklar arasındaki ilişki değerlendirildiğinde 2019 yılında stoklar aktifin %2,31'i iken, ticari borçlar pasifin %20,98'idir. 2020 yılında stoklar %2,48 iken ticari borçlar %21,59'dır. Maddi duran varlıkların toplam aktif ve duran varlık içindeki paylarının bilinmesi de dikey analizde önemlidir. Lokman Hekim Hastanesi'nin ve MLP Care'in maddi duran varlıkların dikey yüzdeleri aşağıdaki gibidir.

Stokların toplam aktif içindeki payının yıllar itibarıyla gösterdiği değişikliğe saptamak önemlidir. Stokların toplam aktif içindeki payının yıllar itibarıyla artması, daha önceki açıklamalarda da belirtildiği üzere, üretim düzeyinin artış olmasından veya şirketin stok bulundurma politikasında yapmış olduğu değişiklik gereği daha fazla stok bulundurma ihtiyacından, ya da satışların beklenen düzeyde gerçekleşmemesinden kaynaklanabilir. Aktif içinde dolayısıyla dönen varlık grubu içinde stokların payının fazla olduğu şirketlerde, stok devir hızına bakmak gerekir. Stok devir hızı yüksek olan firmalarda, stokların toplam aktif içindeki veya dönen varlık grubu içindeki payının yüksek olması likiditeyi olumsuz yönde etkileyebilir. LH stokları 2019 yılında toplam aktifin %6,67'sini dönen varlıkların ise %21,27'sini oluşturmaktadır. 2020 yılında ise stoklar toplam aktifin %5,05'ini, dönen varlıkların %18,15'ini oluşturmuştur. 2020 yılında 2019 yılına göre %1,62'lik dönen varlıklar içerisinde de %3,12'lik bir azalış meydana gelmiştir. MLP Care'in stokları 2019 yılında toplam aktifin %2,31'ini dönen varlıkların ise %5'ini oluşturmaktadır. 2020 yılında ise stoklar toplam aktifin %2,48'ini, dönen varlıkların %5,19'unu kapsamıştır. 2020 yılında 2019 yılına göre %0,17'lik bir artış olurken dönen varlıklar içerisinde de 0,19'luk bir artış gözlenmiştir. Genel aktif içinde, gerekirse dönen varlık grubu içindeki ticari alacakların payının bilinmesi, alacakların yönetiminde önemlidir. Ticari alacaklarda toplam aktif içindeki payının artması, şirketin alacaklarını zamanında tahsil edememesinden veya şirketin kredili satış politikasını değiştirerek daha fazla kredili satış yapmasından ya da satış düzeyinin artması sonucunda kaynaklanmış olabilir.

Ticari alacaklar 2020 yılında 2019 yılına göre %2'lik bir azalış olmuştur. Dönen varlıklar içerisinde de %0,37'lik bir artış olmuştur. Hastanelerin yıllar itibarıyla satışları artarken ticari varlıkların azalması hastanelerin lehine yorumlanabilir. Yani hastane 2020 yılında 2019 yılına göre ticari alacaklarını daha kolay tahsil etmiş veya kredili satış politikasını azaltmış olabilir. Ama her iki yılda da ticari alacak payları çok yüksektir. Bu da arzu edilen bir durum olmamaktadır. MLP Care verilerden de görüleceği üzere, ticari alacaklar 2020 yılında 2019 yılına göre %0,04'lük bir azalış olmuştur. Dönen varlıklar içerisinde de %5,14'lük bir azalış olmuştur.

Tablo 53: Lokman Hekim Hastaneleri'nin ve MLP Care 2020 Yılı Gelir Tablosunun Yüzde Yöntemi İle Analizi

Gelir Tablosu	31.12.2020 Lokman Hekim	Net Satışlara Oranı	31.12.2020 MLP Care	Net Satışlara Oranı
Net Satışlar	316.730.031	100, %	4.014.679	100%
Satışların Maliyeti (-)	-246.450.141	-77,81%	(3.058.183)	-76,18%
Brüt Kâr/(Zarar)	70.279.890	22,19%	956.496	23,82%
Genel Yönetim Giderleri (-)	-13.450.452	-4,25%	(266.009)	-6,63%
Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri (-)	-3.530.366	-1,11%		0,00%

Esas Faaliyetlerden Diğer Gelirler	5.048.442	1,59%	560.562	13,96%
Esas Faaliyetlerden Diğer Giderler (-)	-8.772.508	-2,77%	(497.443)	-12,39%
Esas Faaliyet Kârı/(Zararı)	49.575.006	15,65%	753.606	18,77%
Finansman Gideri Öncesi Faaliyet Kârı/(Zararı)	49.891.857	15,75%	869.733	21,66%
Vergi Öncesi Kârı/(Zararı)	36.443.574	11,51%	185.511	4,62%
Vergi Gelir/(Gideri)	-6.654.395	-2,10%	(62.514)	-1,56%
Dönemin Vergi Gideri	-2.333.417	-0,74%	(34.119)	-0,85%
Ertelenmiş Vergi Geliri (Gideri)	-4.320.978	-1,36%	(28.395)	-0,71%
Dönem Net Kârı/(Zararı)	29.789.179	9,41%	122.997	3,06%
Dönem Net Kârı/(Zararı)	29.789.179	9,41%	122.997	3,06%
Toplam Kapsamlı Gelir	26.584.622	8,39%	110.452	2,75%
Toplam Kapsamlı Gelirin Dağılımı	26.584.622	8,39%	110.452	2,75%
Kontrol Gücü Olmayan Paylar	5.538.191	1,75%	58.067	1,45%
Ana Ortaklık Payları	21.046.431	6,64%	52.385	1,30%

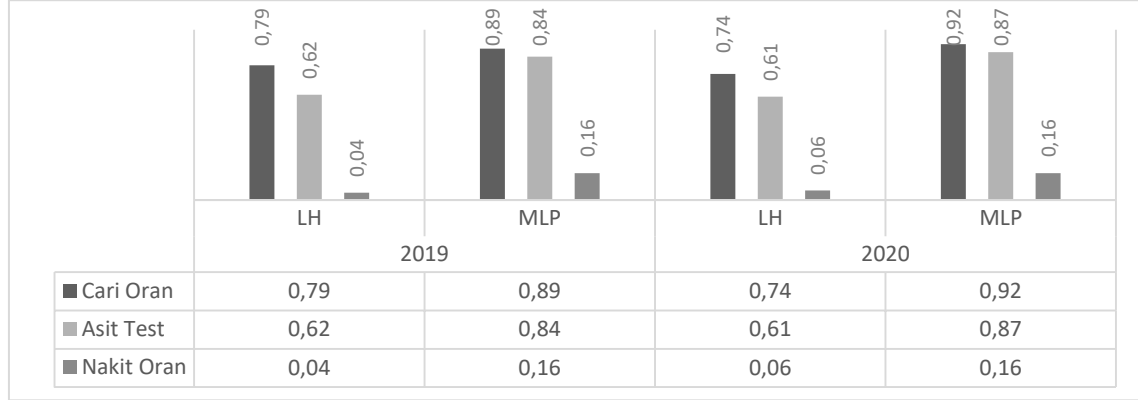
Tablo 5’de hastanelerin gelir tablosunun yüzde analizi yapılmıştır. Hastanelerin klasik gelir tablosu yerine kapsamlı gelir tablosu kullandığı görülmektedir. Lokman Hekim Hastanesinin satılan malın maliyeti %77,81, brüt satış karı %22,19, faaliyet kârı %15,65, finansman giderleri %-5,74, vergi öncesi karı %11,51, dönem net karı %9,41 ve toplam kapsamlı geliri %8,39 olarak gerçekleşmiştir. MLP Care’in satılan mal/hizmet maliyetinin net satışların yarısından fazla olduğu görülmektedir. Faaliyet giderlerine bakıldığında hastanenin her 100 TL’lik net satışının 18,77 TL’si faaliyet karı olarak hastaneye kalmaktadır.

Tablo 10: Lokman Hekim Hastaneleri’nin ve MLP Care’in Düzeltilmiş Gelir Tablosu İle Trend Analizi

	Hastaneler	2016	2017	2018	2019	2020
Net Satışlar	LH	100	110	95	103	79
	MLP	100	104	94	103	90
Satışların Maliyeti (-)	LH	100	115	98	107	73
	MLP	100	102	92	92	80
Brüt Kâr/(Zarar)	LH	100	85	82	81	112
	MLP	100	115	103	167	151
Esas Faaliyet Kârı/(Zararı)	LH	100	87	99	73	144
	MLP	100	88	93	149	174
Finansman Gideri Öncesi Faaliyet Kârı/(Zararı)	LH	100	75	84	62	122
	MLP	100	88	93	187	201
Finansman Gelirleri	LH	100	134	234	320	126
	MLP	100	-	-	-	-
Finansman Giderleri (-)	LH	100	169	191	246	136
	MLP	100	123	111	126	122
Vergi Öncesi Kârı/(Zararı)	LH	100	42	57	15	116
	MLP	100	-238	-169	-79	-144
Dönem Net Kârı/(Zararı)	LH	100	70	53	40	88
	MLP	100	240	151	-165	-61
Dönem Kâr/Zararının Dağılımı	LH	100	70	53	40	88
	MLP	100	240	151	-165	-61
Toplam Kapsamlı Gelir	LH	100	75	70	53	109
	MLP	100	-	-	-	-
Ana Ortaklık Payları	LH	100	103	183	168	372
	MLP	100	32	53	-11	-20

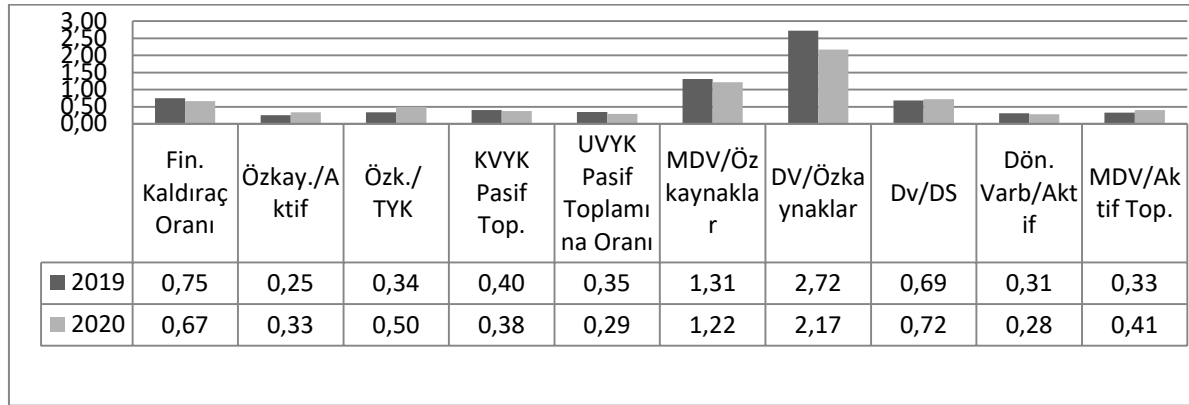
Tablo 10'da göre net satışlar ve satışların maliyetlerindeki eğilim incelendiğinde baz yıla göre Lokman Hekim Hastaneleri ve MLP Care'de bir azalış söz konusudur. Brüt kar da MLP Care için aynı şekilde baz yıla göre azalış gösterirken Lokman Hekim Hastaneleri için artmıştır. Esas faaliyet karında ise 2019 yılına oranla bir artış söz konusudur. Dönem net karında da 2019 yılına göre bir azalış söz konusudur.

Oran Analizi

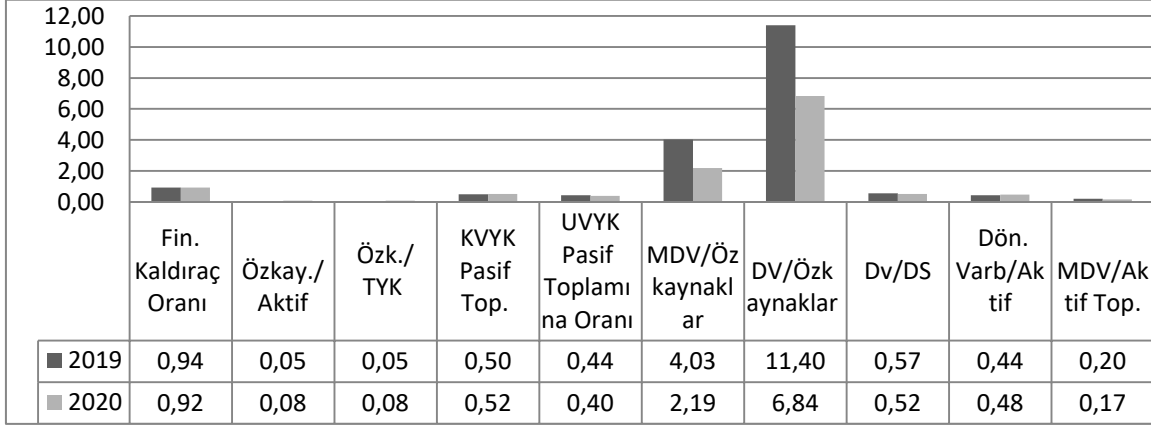
Grafik 1: Lokman Hekim Hastaneleri'nin Likidite Oranları

Grafik 1'de hastanenin likidite oranları 2019 yılında kabul edilebilir oranlara sahipken 2018 yılında düşüş yaşamaya başlamıştır. Hastanenin 1 olan cari oranı 2020 yılında 0,74'e asit test oranı 0,62'den 0,61'e, düşmüş, Nakit oranı 0,04'den 0,06'ya artarak çalışma sermayesinde bir artış meydana gelmiştir. MLP Care'in likidite oranları 2020 yılında artış yaşamaya başlamıştır. Hastanenin 1 olan cari oranı 2020 yılında 0,92'ye asit test oranı 0,84'den 0,87'ye, artmış, Nakit oranı 0,16 ile sabit kalmıştır.

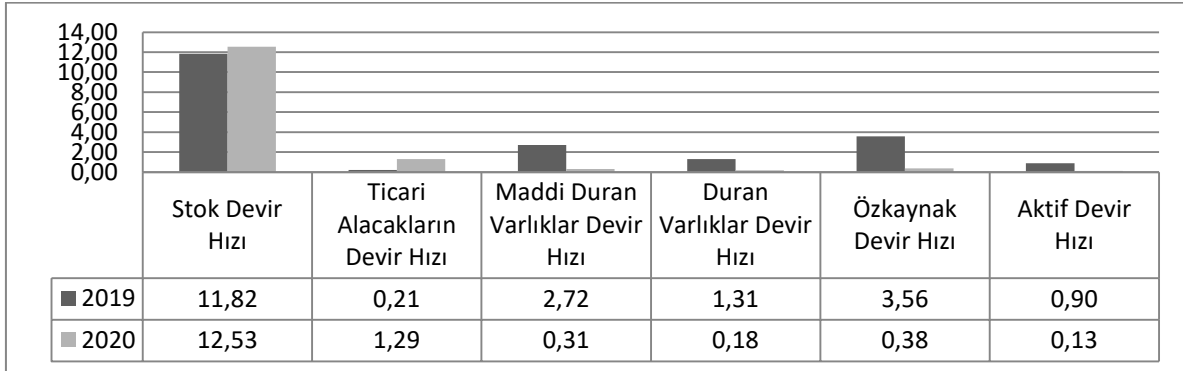
Grafik 2: Lokman Hekim Hastaneleri'nin Mali Yapı Oranları

Grafik 2'de 2019 yılında faaliyetlerinin 0,75'ini borç ile finanse ederken bu oran 2020 yılında %67'lere düşmüştür. Her iki oranda kabul edilebilir düzeyin üstündedir. Özkaynakların aktif toplamına oranı 2019'da 0,25'iken 2020'de 0,33'e yükselmiş bununla birlikte hastane uzun vadeli borç ödeme gücünü artırmıştır. Özkaynakların toplam yabancı kaynaklara oranı da aynı şekilde artmıştır. KVKYK pasif oranında 0,02'lik azalış olmuştur.

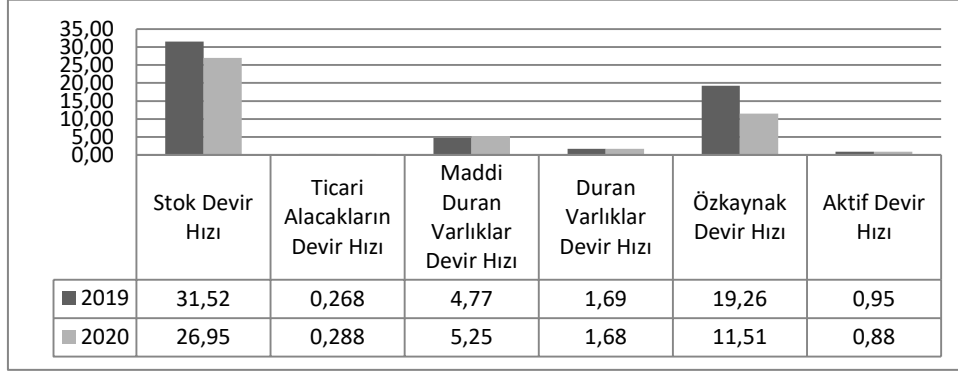
Grafik 3: MLP Care'in Mali Yapı Oranları

Grafik 3'de 2019 yılında faaliyetlerinin 0,94'ünü borç ile finanse ederken bu oran 2020 yılında %92'lere düşmüştür. Özkaynakların aktif toplamına oranı 2019'da 0,05'iken 2020'de 0,08'e yükselmiştir. Özkaynakların toplam yabancı kaynaklara oranı da aynı şekilde artmıştır. KVYK pasif oranında 0,02'lik azalış olmuştur.

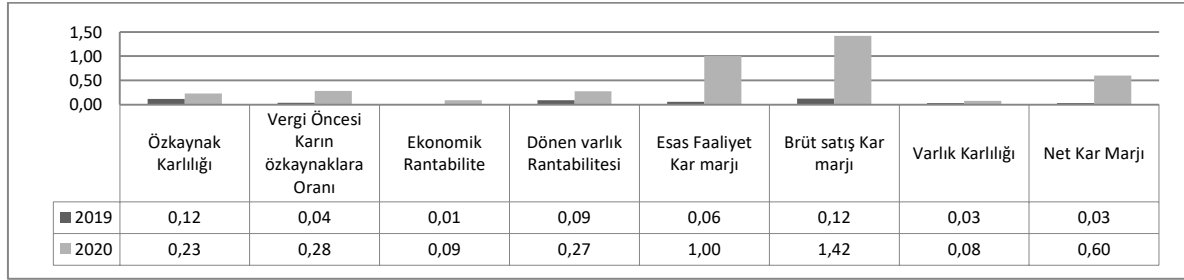
Grafik 4: Lokman Hekim Hastaneleri'nin Faaliyet Oranları

Grafik 4'de hastane 2019 yılında stoklarını 11 kere yenilerken 2020 yılında artış göstererek 12 kere yenilemeye başlamıştır. Alacakların Devir Hızı'nda 1,07'lik bir artış hastane sermayesinin alacaklara biraz daha fazla bağıının azaldığını göstermektedir. MDV 2,41'lik, duran varlıklarda ise 1,13'lük bir düşüş olmuştur. Hastane 2019 yılına oranla tam kapasite ile çalışması ve duran varlıklarından elde ettiği gelir azalmış, atıl kapasitesi artmıştır. Özkaynak Devir hızında ise 3,14'lük bir düşüş olmuştur.

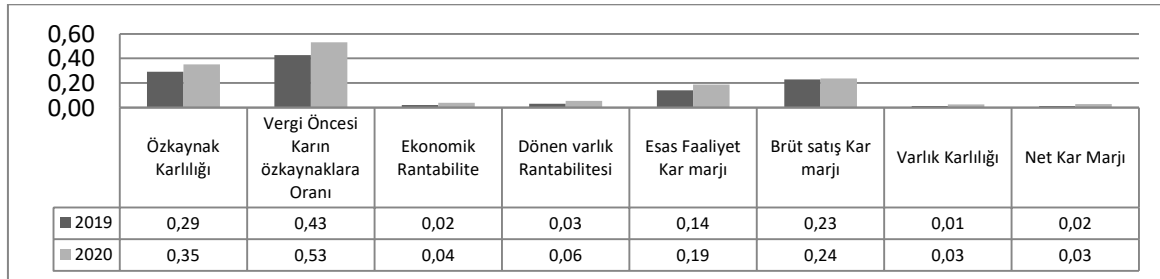
Grafik 5: MLP Care'in Faaliyet Oranları

Grafik 5'de hastane 2019 yılında stoklarını 31 kere yenilerken 2020 yılında azalış göstererek 26 kere yenilemeye başlamıştır. Alacakların Devir Hızı'nda 0,2'lik bir artış hastane sermayesinin alacaklara biraz daha fazla bağına azaldığını göstermektedir. MDV 0,48'lik artış, duran varlıklarda ise 0,01'lik bir düşüş olmuştur. Hastane 2019 yılına oranla tam kapasite ile çalışması ve duran varlıklarından elde ettiği gelir azalmış, atıl kapasitesi artmıştır. Özkaynak Devir hızında ise 7,75'lik bir düşüş olmuştur.

Grafik 6: Lokman Hekim Hastaneleri'nin Karlılık Oranları

Grafik 6'da hastanenin brüt satış kar marjında 1,30'luk faaliyet karında 0,54 ve ekonomik rantabilitesinde 0,08'lik bir artış göstererek 2019 yılına oranla iyi bir performans göstermiştir. Yönetimin hastaneye yatırılan fonlardan yararlanmasında başarıları artmıştır. Özkaynak karlılığı 2019 yılına oranla 0,11'lik artış göstermiştir. Bu da hastane sahip veya ortakları tarafından sağlanan sermaye verimliliğini de artırmıştır.

Grafik 7: MLP Care'in Karlılık Oranları

Grafik 7'de hastanenin brüt satış kar marjında 0,01'lik faaliyet karında 0,05 ve ekonomik rantabilitesinde 0,02'lik bir artış göstererek 2019 yılına oranla iyi bir performans göstermiştir.

Özkaynak karlılığı 2019 yılına oranla 0,06'lık artış göstermiştir. Bu da hastane sahip veya ortakları tarafından sağlanan sermaye verimliliğini de artırmıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada Covid-19'un iki farklı özel hastanenin finansal performans üzerindeki yansımalarını incelenmiştir. Literatür incelendiğinde bu çalışmanın sonuçlarına benzer çalışmalarının olduğu görülmüştür. Rababah ve diğerleri (2020) Covid-19 salgınının borsaya kayıtlı Çinli şirketlerin finansal performansı üzerindeki etkilerini analiz etmiş ve sonucunda küçük ve orta ölçekli şirketlerin bu salgından en çok etkilendiğini ve finansal performansta daha keskin bir düşüş yaşadığını ortaya koymuşlardır.

Folger-Laronde ve diğerleri (2020) borsa yatırım fonları sürdürülebilirlik performansının daha yüksek seviyelerinin, ciddi bir piyasa düşüşü sırasında yatırımları finansal kayıplardan korumadığı sonucuna ulaşmışlardır. Cleverley (1990) tarafından yapılan çalışmada şu sonuçlara ulaşmışlardır; (1) yüksek performanslı hastaneler, üstün performanslarını yüksek fiyatlar yerine maliyet kontrolü yoluyla elde ettiklerini; (2) yüksek performanslı hastaneler varlıklarına ve alacak hesaplarına yaptıkları yatırımı en aza indirmektedir. Düşük performanslı hastanelere göre daha yeni bir fabrikaya sahip olmaları da muhtemeldir; (3) yüksek performanslı hastaneler sermaye yapılarında borç kullanmaktan korkmazlar, ancak düşük performanslı hastanelere göre önemli ölçüde daha az borç kullanırlar; (4) yüksek performanslı hastaneler, gelecekteki fabrika değişimleri için daha büyük rezervler ayırmıştır, bu da onların borç seviyelerini makul seviyede tutmalarına yardımcı olmakta ve önemli miktarda yatırım geliri sağlamaktadır.

Kopuz ve Akman (2019) tarafından yapılan çalışmada aynı iki hastanenin 2015, 2016, 2017 ve 2018 verileri oran analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Buna göre MLP'nin 2015 yılından 2018 yılına bir iyileşme gösterdiği gözlemlenirken LH'nin ise kabul edilebilir seviyelerinin altına doğru bir düşüş yaşadığını ortaya koymuşlardır.

Ercan ve diğerleri (2013) yılında 12 kamu hastanesi üzerinde yaptıkları çalışmada oran analizi yönteminin finansal performans değerlendirmede uygulanabilirliğini ortaya koymayı amaçlamışlardır. Yapılan çalışma sonucunda bu hastanelerin varlık kullanımındaki verimliliğe işaret eden faaliyet oranlarında iyileşmeler gözlenirken, kaynak kullanımındaki verimliliği ifade eden karlılık oranlarında aynı iyileşmenin görülmediğini ortaya koymuştur.

Bu çalışma sonucunda elde edilen bulgular bir bütün olarak değerlendirildiğinde Her iki hastanenin de net satışlarında ciddi bir düşüş olmasına rağmen maliyetlerinde bir azalma meydana gelmiş 2019 yılına oranla daha fazla kâr elde ettikleri görülmüştür. Bu da her iki hastanenin de Covid-19 sürecinden olumlu yönde etkilendiğini göstermektedir. Maliyet unsurlarında ortaya çıkan yükselişle beraber düşen hasta sayısına rağmen, özellikle işlem sayıları, sağlık turizmi, sağlık uygulama tebliği tarifesi artışlarının gelire yansması ve uygulanan operasyonel politikalar sayesinde hizmet üretim maliyetlerini optimum seviyede tutarak Covid-19 sürecinde kârlarını arttırdıkları düşünülmektedir. Ayrıca devlet hastanelerinin bazılarının pandemi hastanesi olması ve hastaların bazı çekincelerinden dolayı özel hastanelere talepte artışlar ortaya çıkmıştır.

LH aktif yapısının değerlendirilmesinde hastanenin 2020 yılında net çalışma sermayesi, 2019 yılına göre azalmıştır. Bu durumun gelecek yıllar için bu şekilde devam edeceği varsayılırsa hastanenin kısa vadeli borçlarını ödemede büyük sorunlarla karşı karşıya kalacağını göstermektedir. Bu durum devam ederse ileride kısa vadeli borçlarını ödemede çok büyük sıkıntı çekeceği açıktır. Ayrıca hastanenin toplam borçluluk oranı artmasına rağmen net kar elde edebilmiştir. MLP Care ise 2020

ULUSLARARASI SAĞLIK YÖNETİMİ VE STRATEJİLERİ ARAŞTIRMA DERGİSİ

INTERNATIONAL JOURNAL OF HEALTH MANAGEMENT AND STRATEGIES RESEARCH

Cilt/Volume : 8 Sayı/Issue : 2 Yıl/Year : 2022 ISSN -2149-6161

yılında net çalışma sermayesi, 2019 yılına göre az da olsa artmıştır. LH net çalışma sermayesi Covid-19'dan olumsuz yönde etkilenirken MLP Care olumlu yönde etkilenmiştir. Covid-19 sürecinde LH hastaneler grubunun stok düzeyinde bir azalma görülürken MLP Care'de bir artış gözlenmiştir.

LH grubu 01.01.2020 tarihi itibarıyla bünyesinde bulunan Ankara Hastanesi'ni Lokman Hekim Üniversitesi'ne devrederek verilerini çıkarmıştır. Dolayısıyla 2019 yılında 2.126 olan personel sayısı Ankara Hastanesi'nde görev yapan çalışanların çıkarılmasıyla 2020 yılında 1.620 olmuştur. Bu da hastanenin giderlerinde bir azalış sağlamıştır.

LH duran varlıklarında 2019 yılında 2020 yılına göre %3,56'lık bir artış olmuştur. Öz kaynaklarında ise %8,09'luk bir artış olmuştur. 2019 yılında faaliyetlerinin 0,75'ini borç ile finanse ederken bu oran 2020 yılında %67'lere düşmüştür. MLP duran varlıklarında 2019 yılında 2020 yılına göre %3,81'lik bir azalış olurken öz kaynaklarında %2,72'lik bir artış olmuştur. 2019 yılında faaliyetlerinin 0,94'ünü borç ile finanse ederken bu oran 2020 yılında %92'lere düşmüştür. Her iki hastanenin de kaynak yapısı 2020 yılında az da olsa bir iyileşme göstermiştir Hastanelerin faaliyetlerini yüksek borç ile finanse ettiği 2019 yılına oranla az da olsa kaldıraç oranı düşmüştür. Covid-19'un hastanenin özkaynaklarını olumlu yönde etkilediğini görülmektedir.

Hastaneler sağlık hizmeti sunumunda en maliyetli halkayı oluşturmaktadır. Covid-19 sürecinde özel hastaneler geleneksel klinik tabanlı bir sağlık hizmetinin yanı sıra online/uzaktan sağlık sistemini de kullanarak maliyetleri düşürmektedir.

Burada hastane yönetiminin üzerinde durması gereken konu,

1. Giderlerde olanaklar ölçüsünde tasarruf sağlamak,
2. Piyasa koşulları uygunsa satış fiyatını arttırmak veya
3. Satış fiyatında herhangi bir değişiklik yapmadan, satılan mal miktarını artırarak değişmez giderlerin birim maliyetleri üzerindeki payını azaltmak olmalıdır.

COVID-19 salgını, birçok hastanede tıbbi ve ekonomik zorlukla karşı karşıyadır. Sağlam ve sürekli devlet desteğinin yokluğunda, neredeyse tüm hastaneler mali zorluklarla karşılaşacaktır. Ancak daha küçük, bağımsız, kırsal ve kritik erişim statüsüne sahip hastaneler özellikle risk altındadır. Politika yapıcılar, bu hastanelere özel destek sağlamalı ve COVID-19 salgını sırasında onlara ek fon ayırmayı düşünmelidir. İleri analitik teknikler kullanılarak daha detaylı bir finansal performans çalışması elde edilebilir.

Katkı Oranı Beyanı: Birinci yazar makalenin veri toplama aşamalarından, yöntemin belirlenmesi, analiz, tartışma ve sonuçların raporlanması, ikinci yazar ise literatür taraması, tartışma ve sonuçların raporlanması aşamalarından sorumludur. Çalışmaya birinci yazar %50 oranında, ikinci yazar %50 oranında katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı: Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı: Çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması söz konusu değildir.

KAYNAKÇA

- Akdoğan, N., N. Tenker (2003), Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri, Gazi Kitabevi, 12. Baskı.
- Bıçakçı, H., Ağırbaş, İ., Bülüç, F., M. Turgut (2018), "Özel Hastanelerde Finansal Analiz", III. Uluslararası Al- Farabi Sosyal Bilimler Kongresi, 9-11 Kasım, Ankara.

ULUSLARARASI SAĞLIK YÖNETİMİ VE STRATEJİLERİ ARAŞTIRMA DERGİSİ

INTERNATIONAL JOURNAL OF HEALTH MANAGEMENT AND STRATEGIES RESEARCH

Cilt/Volume : 8 Sayı/Issue : 2 Yıl/Year : 2022 ISSN -2149-6161

- Bozdemir, E. (2012), “Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun Muhasebe Meslek Mensupları Açısından Değerlendirilmesine Yönelik Ampirik Bir Çalışma”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (54), 101-122.
- Bozdemir, E. (2016), Genel Muhasebe Uygulamaları, *Ankara, Gazi Kitapevi*.
- Cleverley, W. O. (1990), “Improving financial performance: a study of 50 hospitals”, *Hospital & Health Services Administration*, 35(2), 173-188.
- Doğan, A., C. İbiş (2004), Mali Tablolar Analizi Uygulamaları. İstanbul: İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası.
- Ercan, C., Dayı, F., Akdemir, E. (2013), “Kamu Sağlık İşletmelerinde Finansal Performans Değerlemesi: Kamu Hastaneleri Birlikleri Üzerine Bir Uygulama”, *Asia Minor Studies Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (2), 54-71.
- Folger-Laronde, Z., Pashang, S., Feor, L., A. ElAlfy (2020), “ESG ratings and Financial Performance of Exchange-Traded Funds During the COVID-19 Pandemic”, *Journal of Sustainable Finance & Investment*, 1.
- Jordà, Ò., Singh, S.R., A.M. Taylor (2020), “Longer-Run Economic Consequences of Pandemics”, *National Bureau of Economic Research*, No. w26934.
- Khullar, D., Bond, A.M, W.L. Schpero (2020), “COVID-19 ve ABD Hastanelerinin Mali Sağlığı”, *Jama*, 323 (21), 2127-2128.
- Koçyiğit, S.Ç., N. Kocakoç, (2019), “Ankara İli Kamu Hastanelerinin 2008-2017 Dönemi Finansal Performans Analizi”, *Journal of Business Research-Türk/İşletme Araştırmaları Dergisi*, 11(2), 1280-1293.
- Kopuz, K., E. Akman (2019), *Oran Analizi Yöntemi İle Finansal Durum Değerlendirmesi: Özel Hastane Sektörü Örneği*, 3. Uluslararası 13. Ulusal Sağlık ve Hastane İdaresi Kongresi, 10-13 Ekim, Sakarya.
- Rababah, A., Al-Haddad, L., Sial, M.S., Chunmei, Z., J. Cherian (2020), “Analyzing The Effects Of COVID-19 Pandemic on the Financial Performance of Chinese Listed Companies”, *Journal of Public Affairs*, 20(4), e2440.
- Shen, H., Fu, M., Pan, H., Yu, Z., Y. Chen (2020), “The Impact Of The COVID-19 Pandemic on Firm Performance”, *Emerging Markets Finance and Trade*, 56(10), 2213-2230.
- Türkiye İstatistik Kurumu (2021), TÜİK Aylık TEFE Endeksleri Tablosu <https://data.tuik.gov.tr/Search/Search?text=TÜKETİCİ%20FİYAT%20ENDEKSİ> Erişim Tarihi: 11.03.2021
- World Health Organisation -WHO (2021), *Coronavirus Disease (COVID-19): Situation Report-135*, https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200603-covid-19-sitrep-135.pdf?sfvrsn=39972feb_2 Erişim Tarihi: 11.03.2021